

LOM
samenwerkingsverbanden

Het wantrouwen voorbij

Etnische minderheidsgroepen en reguliere jeugdvoorzieningen in dialoog

Voorwoord

De samenwerkingsverbanden van het Landelijk Overleg Minderheden (LOM) hebben het initiatief genomen de dialoog tussen de etnische minderheidsgroeperingen en de jeugdzorg op gang te brengen in 14 verschillende steden. Deze uitgave geeft in woord en beeld een indruk van de bijeenkomsten waar bijna 700 personen en sleutelfiguren van etnische minderheden en medewerkers van de Centra Jeugd en Gezin elkaar troffen. Voor velen een eerste kennismaking en een kans om hun zorgen te delen.

We constateren dat minderheidsgroeperingen heel weinig gebruik maken van de lichte vormen van jeugdhulpverlening. In de zware vormen – zoals verplichte gezinsvoogdij naar aanleiding van ondertoezichtstelling of uithuisplaatsing – zijn de migrantenjongeren daarentegen sterk oververtegenwoordigd. Dit betekent dat de gezinnen waar zich problemen voordoen veel te laat worden bereikt. Met dramatische en vermijdbare gevolgen voor de kinderen en ouders.

Deze zorgelijke situatie is het vertrekpunt van ons initiatief om het gesprek tussen jeugdzorg, in het bijzonder de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG), en etnische minderheden te starten en de problemen van onze achterban onder de aandacht te brengen.

Om het contact tot stand te brengen met de etnische minderheden waren de lokale organisaties gastheer. Zij kennen de sleutelfiguren binnen de gemeenschap, zoals buurtvaders, religieuze leiders, onderwijzers en bezoekmoeders. Deze sleutelfiguren zijn ruim vertegenwoordigd en hebben een bijzonder goede bijdrage aan de uitwisseling geleverd. Dankzij de inzet van de lokale organisaties en de vele vrijwilligers zijn er 14 levendige bijeenkomsten gehouden. ZonMw heeft de middelen beschikbaar gesteld om deze dialoog te financieren.

Namens het Landelijk Overleg Minderheden,
Roy Ho Ten Soeng, Coördinerend voorzitter

Doelen bij aanvang

- CJG informeert burgers uit de etnische minderheidsgroepen over hun aanbod.
- Burgers uit de etnische minderheidsgroepen vertellen wat zij vinden van de huidige jeugdvoorzieningen en wat hun behoeften zijn aan opvoedondersteuning en begeleiding en ondersteuning van jongeren.
- CJG en etnische minderheden wisselen van gedachten over hoe aanbod en vraag goed op elkaar afgestemd kunnen worden.

Deelnemers aan het woord

10/11/11 HOOGEZAND

'Als ik binnen de hulpverlening iemand tref **die uit mijn eigen groep komt,** is de drempel veel lager om op hem af te stappen. Er was hier ooit een Surinaamse hulpverleenster en iedereen liep daar de deur plat.'
Bezoekers: 30

17/11/11 DRACHTEN

'Het gaat nu om een dialoog tussen de formele en informele hulpverlening. Je moet mensen hebben die andere mensen bereiken. **Tact en contact zijn de sleutelwoorden.** Hierin zou CJG veel meer moeten investeren.'
Bezoekers: 50

19/12/11 GORINCHEM

'Zodra je in aanraking met de politie komt, biedt Jeugdzorg de helpende hand. Maar dat is niet vrijblijvend. Je hebt rechten, maar ook plichten. **Hun doel is dat jij op het goede pad blijft.'**
Bezoekers: 30

'Om ons écht te begrijpen, moet je wat weten van onze manier van opvoeden.'

22/01/12 NIJMEGEN

'Ik ben verbaasd als ik hoor dat binnen de Turkse en Marokkaanse gemeenschap **30% van de jeugdigen te maken krijgt met seksuele dwang**. Ik dacht wel dat het daderschap hoog zou zijn, maar ook het slachtofferschap blijkbaar. Als mijn kind daarmee te maken krijgt, wil ik graag tips voor wat ik het beste kan doen.'
Bezoekers: 50

‘Families hangen de vuile was niet buiten.’

23/01/12 OSS

‘Bureau Jeugdzorg is discriminerend bezig, dit kan ik bewijzen. Er vinden direct uithuisplaatsingen plaats, de nazorg is nihil te noemen, er is geen aandacht en gehoor voor ouders.’
Bezoekers: 40

30/01/12 DEN HAAG

‘Ik ben Chinees en hoor vandaag voor het eerst wat het CJG te bieden heeft. **Ik kon dat tot nu toe niet verstaan of lezen omdat ik geen goed Nederlands spreek.** Nu we elkaar kennen, zal het contact tussen onze Chinese organisatie en CJG verder groeien.’
Bezoekers: 80

30/01/12 EINDHOVEN

‘Vragen waar ik in de praktijk mee zit? Bijvoorbeeld: Wat ik moet doen met mijn zoon die alleen maar wil gamen? **Wordt mijn dochter misschien gepest?** Of spijbelt ze zonder dat ik het weet? En wat is een normale leeftijd om je kind een mobiele telefoon te geven?’
Bezoekers: 25

02/02/12 GOUDA

‘Ga als reguliere instelling ruim voor het opstellen van beleid in gesprek met migrantenorganisaties. Zo beperk je de kans dat **het beleid slecht aansluit bij de doelgroep.** Bovendien voelt de migrantenorganisatie zich dan medeverantwoordelijk voor een goed resultaat.’
Bezoekers: 30

10/02/12 BREDA

‘Als het CJG **meer kleur aan de organisatie** geeft, kan de toegankelijkheid voor migrantengroepen vergroot worden. Het is geen afspiegeling van de samenleving en wij missen professionals en pleeggezinnen uit etnische minderheden.’
Bezoekers: 50

‘Kinderen willen meedoen: ze willen niet naar wijkcentra, ze willen naar het voetballen.’

11/02/12 ASSEN

‘Er zou nu eerst aandacht moeten komen voor **het winnen van het vertrouwen van onze mensen.** Dat kunnen alleen personen die echt een verbinding kunnen leggen.’
Bezoekers: 25

18/02/2012 ROTTERDAM

‘We moeten ons ontfermen over de jeugd**. We moeten eerst onze eigen kinderen beschermen, dan pleeggezin worden.** Er zijn weinig migrantenpleeggezinnen. Kan CJG helpen om ook onder etnische minderheden pleeggezinnen te werven?’
Bezoekers: 150

24/02/2012 PANNINGEN

‘Jeugdzorg is geen taboe, maar we zijn gewoon niet gewend om naar instanties te gaan met vragen.’
Bezoekers: 57

29/05/2012 ALMERE

‘Dit is nu precies wat ik bedoel: jullie noemen alle ketenpartners van het CJG op, **maar vergeten de allerbelangrijkste ketenpartner: het gezin.’**
Bezoekers: 25

27/02/2012 ZOETERMEER

‘De werkelijkheid is anders dan achter de computer. **Het gaat om armoede, armoede, armoede.** Soms is de moeder alcoholist en heeft de vader nachtdienst. Zij zijn er niet voor hun kinderen.’
Bezoekers: 35

Conclusies

Kloof Etnische minderheden die kampen met een achterstand weten vaak niet wat de lokale hulpverleningsorganisaties precies doen en waar ze te vinden zijn. Vooral lichtere vormen van (preventieve) hulpverlening zoals opvoedondersteuning zijn onbekend. Ouders gaan wel met hun kinderen naar het consultatiebureau voor de vaccinaties, maar zij zijn niet op de hoogte van het brede aanbod van de CJG's. Ook de informele hulpverleners uit de etnische minderheidsgroepen worden niet of nauwelijks ingeschakeld door de formele hulpverlening.

Wantrouwen Wie de jeugdhulpverlening wél kent, heeft er veelal negatieve ervaringen, of hoort hierover geen goede verhalen. De vrees van migranten is dat als ze hulp vragen, ze hun kind verliezen. Ze zijn bang dat het kind in een pleeggezin wordt geplaatst of zelfs in een justitiële inrichting. Door niet of te laat hulp te vragen, krijgen sommige migrantengezinnen te maken met de niet-vrijwillige, zwaardere vormen van hulpverlening, waar zij inmiddels oververtegenwoordigd zijn. Ook belanden veel van deze kinderen in een justitiële inrichting op basis van een sociaal-psychologische indicatie. Aldus is er een vicieuze cirkel ontstaan: men zoekt hulp als het te laat is en daardoor wordt de vrees voor onvrijwillige hulpverlening bevestigd.

Contact Diverse CJG's en migrantenorganisaties die deelnamen aan deze dialoogbijeenkomsten zijn bereid om te investeren in dialoog en samenwerking. In een aantal gemeenten werden stappen gezet om de afstand tussen de formele hulpverlening, informele hulpverlening en etnische minderheden te verkleinen. Binden, verbinden en begeleiden staan in dit nieuwe contact centraal.

Verborgen problematiek De bijeenkomsten brachten aan het licht dat veel gezinnen zwaar lijden onder de armoede. Migrantenjongeren krijgen te weinig te eten en er is geen geld voor deelname aan sociale activiteiten.

Van de regen in de drup Het idee overheerst dat een klein probleem al snel als een multi-probleem wordt aangepakt. Ouders dreigen dan hun kind te verliezen. "Je wordt niet geholpen, maar keihard aangepakt" zei een aantal bezoekers.

Te smal Hulpverleners stimuleren te weinig de eigen inbreng van de cliënt en hebben weinig oog voor de gevolgen van de hulpverlening voor de rest van het gezin. Bij uithuisplaatsingen bijvoorbeeld, worden de ouders, broers en zussen amper ondersteund. Soms wordt de relatie tussen de ouders en het uit huis geplaatste kind geblokkeerd.

Geen herkenning Overal hameren etnische minderheidsgroepen op het gebrek aan diversiteit in de hulpverleningssector. De hulpverlenersteams zijn geen afspiegeling van de samenleving. Hoewel in CJG Nijmegen en Panningen wél medewerkers uit de etnische minderheidsgroepen een positieve brugfunctie vervullen. Etnische minderheden hechten veel waarde aan medewerkers die hun cultuur kennen. Ook de diversiteit binnen pleeggezinnen is klein. Dit vergroot de afstand tot de jeugdzorg. Etnische minderheden mijden liever de hulpverlening en jeugdvoorzieningen en proberen de problemen in hun eigen kring op te lossen.

Gebrek aan kennis De medewerkers van CJG weten weinig van andere culturen, gewoontes en religies, zoals de Islam. Binnen de instanties geven hulpverleners vooral adviezen vanuit een Nederlands kader, dit sluit niet altijd aan bij de achtergrond van de vragensteller.

Honger als eerste zorg

Eén van de organisatoren relativeerde de hoge ambities die sommige instanties hebben voor migrantengezinnen: 'Ik ben bezoekmoeder in de wijk. Ik kijk vaak even in de ijskast. Meestal is die leeg. Als er boter in staat, weet ik dat er in ieder geval brood gegeten wordt. Vaak is dit niet het geval. Wat kunnen we van deze gezinnen verwachten als er niet eens genoeg brood in huis is om de honger te stillen?'

‘Wij migranten wonen hier al 45 jaar. Hoe lang hebben we nog nodig om elkaar te leren kennen?’

Aanbevelingen

- Het CJG behoort de verantwoordelijkheid te nemen om de kloof te overbruggen en het contact met de etnische minderheden te leggen in een structurele dialoog. Bijvoorbeeld door een cliëntenpanel of buurtraad waarin onder meer de etnische minderheden – óók de lageropgeleiden – worden betrokken bij de dienstverlening. De samenwerkingsverbanden kunnen dit proces ondersteunen.

- Migrantenorganisaties en sleutelfiguren hebben een belangrijke rol bij de emancipatie van hun achterban. Zij kunnen meer dan nu een deel van de migranten attenderen op het belang van attitudeverandering: de hulpinstanties kunnen ondersteunend zijn, maar uiteindelijk moet het individu de eigen verantwoordelijkheid nemen om opvoedproblemen op te lossen.

- Stimuleer intercultureel vakmanschap binnen de hulpverlening: meer weten over en begrip hebben voor andere culturen. Neem deze interculturele vaardigheden en kennis ook nadrukkelijk op in de curricula van de relevante opleidingen.

- Er moet een eind komen aan het op grote schaal doorverwijzen van jongens uit de etnische minderheidsgroepen naar justitiële inrichtingen. We bepleiten onderzoek naar het grote aandeel van migrantengroepen in onvrijwillige en zware hulpverlening. Dit is ronduit schokkend. Het onderzoek zal de oorzaken van deze oververtegenwoording in kaart te brengen.

- Vergroot de diversiteit door ook voor de minderheden herkenbare professionals aan te nemen en daarnaast ook onder etnische minderheden pleeggezinnen te werven.

‘We moeten niet alleen naar elkaar luisteren maar ook samenwerken.’

Onveilige opvang

Deze moeder vertelde over haar kind, dat in een opvanghuis geplaatst werd. Zij had daar geen goed gevoel over. ‘Mijn kind wordt uit huis geplaatst met het argument dat het op een veilige plek gaat wonen. Hij wordt als 16-jarige wel bij een tehuis geplaatst waar alle mogelijke criminele mensen wonen. Ik heb dit verteld aan de hulpverlener, maar ik mag geen contact hebben met mijn eigen kind.’

- Zet een kennisbank op met goede praktijkvoorbeelden van betrokkenheid van de doelgroep bij het zorgaanbod en de hulpverlening. Zo kunnen gemeenten bij elkaar in de keuken kijken en van elkaars initiatieven leren.

- Het CJG zal zich nadrukkelijker presenteren aan de etnische minderheden en zal intensiever contact zoeken in de wijk. Het gaat om outreachend werken: naar buiten treden en structureel tijd investeren in het contact met achterstandsgroepen. Hierbij zijn intermediairs van groot belang. Deelnemers noemen als goede intermediairs: locale verenigingen, moskeeën en sleutelfiguren, zoals bezoekmoeders.

- Bevorder ouderbetrokkenheid en betrek hen bij het gehele proces van de hulpverlening aan de jongeren.

Deelnemende organisaties

CJG Assen ▪ CJG Emmen ▪ Stichting Muhabbat ▪ Werkgroep Mari Bersama ▪ Marokkaanse organisatie en Turkse organisatie Assen ▪ Stichting Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling Breda* ▪ CJG Breda* ▪ Migrantenraad, Hya Brabant ▪ St. Somalische Cultuur Nederland in Breda ▪ Oneness Africa ▪ Antilliaanse tafel en Antilliaanse kerk ▪ PvdA en CDA Breda ▪ Den Haag Chinese Vrouwenvereniging ▪ CJG Den Haag ▪ Zebra Welzijn* ▪ Politiek netwerk Nieuwe Nederlanders (PNN)* ▪ CJG Smallingerland* ▪ Con-Tact ▪ Stichting Cultureel Centrum van de Islamitische Gemeenschap Drachten ▪ Outreached Straathoekwerk Smallingerland ▪ Netwerk Surinamers Smallingerland ▪ Federatie voor Turkse Vrouwen in Nederland (HTKB)* ▪ CJG Gouda* ▪ Bureau Jeugdzorg Gouda* ▪ Initiatiefgroep Marokkaanse Gouwernaren (IMAGO) ▪ Van der Bunt Adviseurs ▪ wethouder Gemeente Gouda, Jeugdzorg Zuid-Holland Zuid en Turkse Sport en Cultuur Federatie (HTSKF) ▪ raadslid Gemeente Gorinchem ▪ Jeugdzorg Zuid Holland Zuid ▪ Turkse moskee Gorinchem ▪ Marokkaanse moskee Gorinchem ▪ Turkse arbeidersvereniging Gorinchem ▪ Turkse moskee Leerdam ▪ Turkse arbeidersvereniging Leerdam ▪ Turkse moskee Sliedrecht ▪ Turkse arbeidersvereniging Sliedrecht ▪ College Informatie Hoogezand ▪ Stichting Bangsa Jawa ▪ Stichting Jai Bairangbali ▪ Stichting Suranti ▪ Jeugdzorg gemeente Hoogezand-Sappemeer ▪ Stichting Mescid-I Cuma ▪ BS Mozaiek ▪ gemeenteraadslid Oss ▪ Ulu Moskee ▪ Stichting Regenboog ▪ Bilal Moskee ▪ Wijkraad Schadewijk Oss ▪ Bureau Jeugdzorg Oss ▪ Stichting Islamitisch Platform Oss ▪ Jeugdzorg Gelderland* ▪ Jeugdzorg Nijmegen* ▪ Jeugdzorg Amsterdam* ▪ Alevitische Jongeren Nederland* ▪ Moskee Assalaam ▪ Jeugdstation i.s.m. Vorkmeer ▪ Bureau Jeugdzorg en onderwijsinstellingen Panningen ▪ deelgemeente Feijenoord (CDA) ▪ Jeugdzorg Rotterdam ▪ raadslid deelgemeente Feijenoord (PvdA) en Jeugdzorg Rotterdam ▪ Vereniging DSB* ▪ Federatie DSDF* en het netwerk diversiteit HAN* ▪ CJG Zoetermeer Meerzicht ▪ GRIP-IP. Almere: OKépunt (Centrum voor jeugd en gezin) Almere ▪ SWSA en SAANA * counterpart organisati

Coördinerende samenwerkingsverbanden

荷兰华人参议机构 ioc Inspraakorgaan Chinezen
www.ioc-ch.nl

Inspraakorgaan Turken in Nederland Hollanda'da Türkler için Danışma Kurulu
www.iot.nl

OCaN Overleg Caribische Nederlanders
www.ocan.nl

BUAT Platform voor Makelaars Betrokken Uitvoerend Actief Transparant
www.buat.nl

SMN Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders
www.smn.nl

SIO Surinaams Inspraak Orgaan
www.sioweb.nl

Colofon
Tekst: Samenwerkingsverbanden van het Landelijk Overleg Minderheden (LOM) **Redactie:** Kris Kras Design, Utrecht **Ontwerp en realisatie:** Kris Kras Design, Utrecht **Fotografie:** Samenwerkingsverbanden van het Landelijk Overleg Minderheden
Druk: Resolutie

© Samenwerkingsverbanden Landelijk Overleg Minderheden, Utrecht 2012

LOM-samenwerkingsverbanden
Maliebaan 13, 3581 CB Utrecht • T 030 230 4317
E secretariaat@bsem.nl • www.minderheden.org